

De opvoedingsbelofte: paternalistisch?

Minister Vanackere vindt de opvoedingsbelofte niet zo'n goed idee (zie De Standaard van zaterdag 31 mei). Hij geeft hiervoor drie redenen: (1) zo'n belofte is kunstmatig; (2) het voorstel klinkt paternalistisch; (3) hij hoedt zich voor morele oordelen.

1. Kinderen op de wereld zetten is een natuurlijke zaak. Hen opvoeden is al veel minder vanzelfsprekend. De meeste ouders hebben de beste intenties, zoals de meeste ouders ook over voldoende informatie beschikken en voldoende vaardig zijn om hun kinderen op te voeden. Als dat zo is, kan het toch geen kwaad om dit uitdrukkelijk te bevestigen? Bovendien weten we uit tal van onderzoeken dat problemen die volwassenen ervaren (chtscheiding, werkloosheid, slechte huisvesting...) vaak toch voor gevolg hebben dat deze ouders soms niet zo goed voor hun kinderen kunnen zorgen.

Een opvoedingsbelofte ontslaat de gemeenschap niet van de plicht om ouders op alle mogelijke manieren te ondersteunen. Dit kan gebeuren door informatie door te geven, door hen de kans te geven bij deskundigen advies te vragen, door hen materieel te ondersteunen; maar ook door hen de kans te geven hun goede intenties te verwoorden. In hulpverlening weten we hoe het verwoorden van gevoelens een begin is van herstel. Goed ouderschap begint met het verwoorden van de goede bedoelingen. Het uitspreken van een belofte is niet kunstmatig, maar wel een teken van een pedagogische cultuur waarin engagement gewaardeerd wordt. In de 'week van de opvoeding' is het stimuleren van die cultuur zeker belangrijk.

2. In de opvoedingsbelofte worden niet alleen goede bedoelingen verwoord. In de opvoedingsbelofte spreken ouders uit wat ze verstaan onder een goede opvoeding. Wat een goede opvoeding is, is geen privéaangelegenheid. Onze overheden hebben met het ondertekenen van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind zich geëngageerd om zich in te zetten voor een aantal principes in de omgang met kinderen en om ouders op alle mogelijke manieren daarbij te helpen. In het belang van het kind zal de overheid de ruimte afbakenen waarbinnen ouders hun kinderen mogen opvoeden overeenkomstig hun overtuigingen. De overheid heeft met andere woorden reeds in de plaats van de ouders voor de ouders uitgemaakt wat een goede opvoeding minimaal moet zijn. Is het paternalistisch om ouders en overheid te laten expliciteren en bevestigen wat nu reeds impliciet aangenomen en in praktijk gebracht wordt? En ouders de kans te geven om na te denken en met elkaar te spreken over wat zij als 'goede opvoeding' betrachten? Dit heeft niets met paternalisme te maken, wel met het uitspreken van waarden die wij als samenleving belangrijk achten en waarvoor we alle burgers en in deze de ouders mee laten participeren in het concretiseren ervan.

3. Met de opvoedingsbelofte creëren we een cultuur waarin ouders hun beste bedoelingen expliciteren. Belofte maakt schuld. Wanneer ouders en overheid

elkaar uitdrukkelijk en plechtig beloven zich in te zetten voor het welzijn en groot worden van het kind met als referentiekader de rechten van het kind, dan stellen ze zich natuurlijk open voor een oordeel. Ze kunnen bevraagd worden op hoe ze omgaan met kinderen, waarom ze dat doen, en of dit overeenkomt met wat ze beloofd hebben. Als ze tekortschieten, kunnen ouders en overheid terechtgewezen worden op hun engagementen. Hoe kan iemand die een kindvriendelijk beleid wil voeren, zich onthouden van morele oordelen? Hoe kunnen ouders die het beste voor hebben met hun kind, zich verzetten tegen oordelen over hun keuzes inzake samenleven en opvoeden? Zoals ouders het recht en de plicht hebben om de samenleving en de overheid te beoordelen op haar kind- en gezinsvriendelijkheid; zo ook heeft een minister van gezin de plicht en het recht te oordelen over gezinnen en ouders.

Hans Van Crombrugge en Gaby Jennes
Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen